

Utveckling av WinPig för uppföljning av antibiotikaanvändning 2018

Bakgrund

Tillgång till verksamma antibiotika är nödvändigt för att kunna behandla bakteriella infektioner hos både människor och djur. Eftersom all användning av antibiotika innebär en risk för att bakterier utvecklar resistens är det viktigt att undvika onödiga behandlingar. Många rapporter tyder på att om inga åtgärder vidtas mot förekomst av resistens så kommer miljontals människor dö av infektioner som inte längre är behandlingsbara. Vidare kommer de ekonomiska konsekvenserna bli enorma.

För att kunna arbeta förebyggande mot uppkomst av antibiotikaresistens är det således nödvändigt att ha kännedom om mängden antibiotika som används. Statistik över försäljning av antibiotika till djur i Sverige finns tillgänglig sedan 1980. Denna visar dock bara uppgifter om den totala antibiotikaförsäljningen i Sverige och inget om hur det ser ut för olika djurslag eller i andra länder. Sedan 2011 publicerar den europeiska läkemedelsmyndigheten (EMA) en rapport över försäljningen av antibiotika för livsmedelsproducerande djur på ett standardiserat sätt, men inte heller här kan man se hur försäljningen fördelas på olika djurslag.

För att effektivt kunna minska antibiotikaanvändningen är det nödvändigt att ha kännedom om hur antibiotikaförbrukningen fördelar sig mellan och inom olika djurslag, för att på så vis kunna vidta riktade åtgärder. Kännedom om hur antibiotikaförbrukningen ser ut på gårdsnivå kan användas i benchmarkingsyfte där åtgärder riktas mot besättningar med den högsta förbrukningen. Detta används i bland annat Danmark och Nederländerna, vilket har inneburit att antibiotikaförbrukningen minskat dramatiskt under en relativt kort tidsperiod.

Data samlas in via WinPig

I Sverige rapporteras alla antibiotikabehandlingar av grisar till Jordbruksverket, men uppgifter om användning på besättningsnivå eller per ålderskategori finns inte sammanställd. Därför har produktionsuppföljningsprogrammet WinPig tidigare anpassats för att kunna registrera antibiotikaanvändningen på gårdsnivå uppdelat på olika ålderskategorier på grisarna.

Under 2018 det tagits fram en standardiserad instruktion för registrering enligt detta system och denna har testats av tio svenska grisbesättningar. WinPig har också utvecklats med en sändningsfunktion som gör det möjligt att via programmet skicka in

besättningens medicinjournal till Jordbruksverket, efter godkännande av veterinär. Förhoppningen är att enkelheten ska öka efterlevnaden hos förskrivarna.

Benchmarking för friska djur utan antibiotika

European Surveillance of Veterinary Antimicrobial Consumption (ESVAC) skapat möjligheten att göra jämförelser mellan länder genom att uttrycka antibiotikaanvändningen som internationella kurdosor. En kurdos kan liknas vid en standardiserad behandling där en kurdos är lika med en behandlad individ. De framtagna kurdoserna är dock tekniska mått som inte är exakt överensstämmande med de faktiska doser som använts.

Eftersom mängden aktiv substans i antibiotikabehandlingar skiljer sig åt mellan länder fanns behovet av att ta fram ett liknande mått för jämförelser inom Sverige. Därför har projektet tagit fram nationella nyckeltal, bland annat kurdosor, för att uttrycka antibiotikaanvändningen i en besättning. Dessa har sedan lagts till i WinPig. Detta öppnar upp för att lantbrukare ska kunna antibiotikadeklarera sin produktion samtidigt som veterinären kan använda data i rådgivningen för friskare djur och ett minskat behov av antibiotika. På så vis kan Sverige fortsätta ligga i framkant vad gäller arbetet för en fortsatt låg antibiotikaanvändning och klok användning när behandlingar väl är nödvändiga.